

## 16.1 Příloha 1: Dotazník pro majitele signálých psů

Dobrý den,

jmenuji se Kateřina Záhorská, studuji obor Čeština v komunikaci neslyšících na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Píši bakalářskou práci s názvem *Signální psi – Kompenzační pomůcka pro neslyšící?*. Součástí práce je dotazník a o jeho vyplnění bych Vás chtěla požádat. Ještě před samotným vyplněním dotazníku Vás chci informovat, že pokud na některou z otázek nebudete chtít odpovědět, tak nemusíte. Pokud by Vám bylo něco nejasného nebo Vás zajímalo, tak mě můžete kontaktovat pomocí emailu [katerina.zahorska@seznam.cz](mailto:katerina.zahorska@seznam.cz).

Mnohokrát Vám děkuji za pomoc s výzkumem!

---

1. Jaké je Vaše jméno? (Pokud nechcete odpovídat, tak nemusíte!)
2. Jaké je Vaše pohlaví?
  - a) muž
  - b) žena
3. Kolik Vám je let?
4. Jaké je Vaše zaměstnání?
5. Jaký je typ a stupeň sluchového postižení?
6. Jaký je Vámi preferovaný způsob komunikace?
  - a) český znakový jazyk
  - b) znakovaná čeština
  - c) mluvená čeština
  - d) jiný: \_\_\_\_\_
7. Měl/a jste před speciálně vycvičeným signálním psem ještě jiného psa? Případně stále máte?
8. Vzpomenete si, kdy a od koho jste se poprvé dozvěděla o signálních psech?
9. Jak dlouho máte signálního psa?
10. Od jaké organizace máte signálního psa?
11. Kolik let je Vašemu signálnímu psovi?
12. Jaké je plemeno Vašeho signálního psa?

13. **Popište, jak komunikujete s Vaším signálním psem. Používáte např. hlas, gesta, znaky z českého znakového jazyka, zatleskání, píšťalku, clicker apod.?**
14. **Popište, jak Vašeho signálního psa přivoláváte.**
15. **S čím Vám signální pes v každodenním životě nejvíce pomáhá?**
16. **Berete si signálního psa s sebou vždy ven? Pokud ne, tak proč?**
17. **Můžete dělat díky signálnímu psovi něco, co byste bez něj nemohl/a?**
18. **Slyšel/a jste někdy o speciálních aktivitách, které můžete dělat společně s Vaším psem, např. dog dancing, agility apod.? Pokud ano, vyzkoušel/a jste nějakou z nich?**
19. **Jste s Vaším signálním psem spokojen/a? Pomohl zlepšit kvalitu Vašeho života?**
20. **Existuje něco, co byste si přála, aby ještě Váš signální pes uměl navíc?**
21. **Znáte i jiné osoby se postižením sluchu, které také mají signálního psa?**
22. **Na závěr dotazníku, můžete uvést příklad nějaké situace, kdy Vám signální pes pomohl, a chcete se o ni podělit s ostatními?**

## **16.2 Příloha 2: Odpověď k dotazníku pro majitele signálních psů**

1. Kristina Kratochvílová
2. Žena
3. 32
4. psycholožka, v současné době na rodičovské dovolené
5. těžká sluchová vada od narození - zbytky sluchu (nosím sluchadla, se sluchadly slyším některé zvuky, ale většinou je nerozliším a jsem závislá na odezírání)
6. Jiná: na to nemám jednoznačnou odpověď - záleží na tom, s kým komunikuji, můj mateřský jazyk je český jazyk, ale nejpohodlnější je pro mě komunikace v Čzj nebo mluvení doprovázené znaky (podle toho, s kým komunikuju...)
7. ano, pejska jsme měli od mých 10 let. V současnosti kromě signálního psa Fida máme ještě staršího pejska, francouzského buldočka. Před ním jsme měli téměř 15 let také francouzského buldočka, fenku (pro zajímavost, naučila se sama od sebe mě upozorňovat, když někdo zvonil na zvonek, telefon ignorovala :)
8. to, že něco takového ve světě existuje, jsem si přečetla, asi v Gongu (doma jsme ho odebírali). Nebo na internetu. A kdy? Nejspíše někdy v 2. polovině 90. let...
9. Fido je "oficiálním" signálním psem od roku 2011, ale je to můj vlastní pes a máme ho od roku 2009.

10. od Pestré společnosti

11. 4

12. labradorský retrívr

13. vlastně skoro všechno, nejvíce asi hlasové povely, pak gesta či jednoduché znaky, klikr, občas i píšťalku (ale už dlouho ne, protože jsem ji ztratila), Fido reaguje i na zatleskání - podívá se na mě, či když stojím a zatleskám, tak je to signál, že na mě má skočit :)

14. hlasem, zapískáním, dříve i píšťalkou, dokud jsem ji neztratila - ještě jsem nebyla schopná si pořídit znovu tu samou (mám jinou, která mi nevyhovuje - je moc malá a špatně se mi na ni píská). Doma ho volám hlasem, venku většinou zapískáním - naučila jsem se díky němu pískat, protože mi nebylo příjemné mezi lidmi křičet, pak se na mě všichni podívali, protože je zaujal můj "jiný" hlas :) Zapískání je takové méně nápadné a nyní už i pohodlnější, ale musela jsem se to nejprve naučit :) Teď jak nemám píšťalku, tak pískám často a díky tomu mi to už konečně jde...dříve jsem často nevěděla, jestli se mi podařilo správně zapískat nebo ne, protože jsem neměla sluchovou kontrolu.

15. Hlavně s upozorňováním na pláč dětí. Dává mi jistotu, mohu děti bez obav spustit z očí, protože vím, že kdyby něco, Fido mi řekne. Když děti spí, nemusím je pořád kontrolovat, zda je vše ok. Když mi přes den spí miminko, nemusím ho kontrolovat, jestli se už probudilo - Fido mi řekne. Mohu se volně pohybovat po bytě a zahradě... Nemusím být tolik ve střehu, když má přijít návštěva, nebo když vařím a nastavím si časový spínač atd. Buzení je též fajn, ale to by se dalo vyřešit i bez Fida - světelný budík, vibrační budík...jako dříve když jsme ještě neměli Fida. Ale jeho "mokré" buzení olíznutím na tvář mě probudí spolehlivě nejlépe.

16. Ne a v poslední době spíše méně než dříve, je to tím, že mám dvě děti a když někam vyrazím s kočárkem, je pes navíc docela znát - i když hezky chodí u nohy, musím držet vodítko nebo občas po něm uklidit jeho potřebu. A navíc na něm ve městě nejsem závislá, to spíše doma, upozorňování na zvuky jako sanitka nevyužívám (slyším to se sluchadly). Je fakt, že mi lidé více pomáhají i s kočárkem atd., pokud mě vidí s asistenčním psem, nebo se více snaží při komunikaci se mnou, což je příjemné. Pokud jsme s Fidem a dětmi na rušném místě jako na hřišti nebo v dětském koutku, hlídám si děti více než doma, sice by mě Fido asi upozornil, ale mám menší jistotu (hluk, pláč jiných dětí atd.), takže na něj tak úplně nespolehám.

17. nevím, teď mě nic nenapadá, asi ne - dříve jsem také v pohodě fungovala bez asistenčního psa, určitě mi život zjednodušuje a zpříjemňuje, ale nezměnil mi ho v tom smyslu, že bych teď mohla dělat to, co dříve ne.
18. ano, znám je, vyzkoušeli jsme prvky z dog dancingu, dále frisbee nebo hry s klikrem, ale dlouhodobě se žádné z těchto aktivit nevěnujeme, hlavně z časových důvodů. S Fidem se věnujeme canisterapii, ale to se mezi tyto aktivity asi neřadí.
19. Určitě jsem spokojená. Kvalitu života asi ovlivnil pozitivně - je to s ním jednodušší, příjemnější...ale není to o tom, že by se mi bez vycvičeného signálního psa nějak rapidně snížila kvalita života, i dříve jsem měla spokojený, neméně hodnotný život. Spíše je to o tom, že mi dává v určitých situacích větší klid, jistotu.
20. Upozorňovat na neobvyklé situace a zvuky - např. sirény, kapání vody, alarm...v současnosti to občas dělá, občas ne. Nebo vyhledávání, když se ztratí druhý pes (který neslyší) nebo hledám dítě, které se mi ztratilo z dohledu a nevolá, nepláče. Občas by se mi hodilo, kdyby uměl štěkat na povel, ale to by se kdyžtak dalo naučit. Zvedání všech věcí, které mi spadnou na zem i když nejde zrovna u nohy nebo když je zaujatý něčím jiným. Naprosto 100% odložení kdekoli, kdykoli (v současnosti nemá, nemohu ho nechat např. na rušném místě s jistotou, že tam za půl hodiny ještě bude). Upozorňování, když dítě zakňourá nebo zapláče, i na velmi rušném místě.
21. ano, osobně tři rodiny, které mají asistenčního signálního psa pro neslyšící
22. Např. pláč dítěte, klepání na dveře, zvonění...takové ty klasické situace. Fajn bylo i když Fido upozorňoval kamarády, že se jim ozývá jejich dítě. Nebo kamarádka u nás na návštěvě měla v pokoji spící dítě a nemuseli jsme ho díky Fidovi vůbec kontrolovat. Napadá mě ještě jedna situace, která ale není úplně typická pro signální psy, ukazuje se zde však výhoda, že Fido jako asistenční pes umí podávat předměty. Krmím dítě, najednou mě Fido šťouchá a strká mi tlamu do klína - má v ní spadlý ubrousek. Dítě hodí lžičku na zem. Fido mi ji přinese. Za chvíli letí lžička znovu na zem, Fido mi ji okamžitě zase podává. Dítě hodí na zem lahvičku, Fido mi ji podá. Pak na zem spadne rohlík. Fido mi ho podá. Dítě shodí vidličku a já o tom nevím, Fido mě šťouchá a drží v tlamě vidličku. Dítě hází na zem další předměty a Fido mi je podává - šetří mi to čas, nemusím pořád vstávat od stolu. A jako bonus pak nejsou pod jídelní židličkou žádné drobký, protože Fido všechny "vysaje" :) Nebo jsem ztratila na zahradě klíče a Fido mi je našel.

## 16.3 Příloha 3: Dotazník osoby se sluchovým postižením, které jsou majiteli psa bez speciálního výcviku

Dobrý den,

jmenuji se Kateřina Záhorská, studuji obor Čeština v komunikaci neslyšících na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Píši bakalářskou práci s názvem *Signální psi – Kompenzační pomůcka pro neslyšící?*. Práce se netýká jen speciálně vycvičených psů pro neslyšící (signálních psů), ale také psů bez speciálního výcviku, které vlastní osoby se sluchovým postižením. Součástí práce je dotazník a o jeho vyplnění bych Vás chtěla požádat. Ještě před samotným vyplněním dotazníku Vás chci informovat, že pokud na některou z otázek nebudete chtít odpovědět, tak nemusíte. Pokud by Vám bylo něco nejasného nebo Vás zajímalo, jak průzkum dopadl, tak mě můžete kontaktovat pomocí emailu [katerina.zahorska@seznam.cz](mailto:katerina.zahorska@seznam.cz).

Mnohokrát Vám děkuji za pomoc s výzkumem!

---

1. Jaké je Vaše pohlaví?

- a) muž
- b) žena

2. Kolik Vám je let?

3. Jaký je typ a stupeň sluchového postižení?

4. Jaký je Vámi preferovaný způsob komunikace?

- a) český znakový jazyk
- b) znakovaná čeština
- c) mluvená čeština
- d) jiný: \_\_\_\_\_

5. Jak dlouho máte psa/psy?

6. Jaké je plemeno Vašeho psa/psů?

7. Popište, jak komunikujete s Vaším psem. Používáte např. hlas, gesta, znaky z českého znakového jazyka, zatleskání, píšťalku, clicker apod.?

8. Popište, jak Vašeho psa přivoláváte.

9. Slyšel/a jste někdy o speciálních aktivitách, které můžete dělat společně s Vaším psem, např. dog dancing, agility apod.? Pokud ano, vyzkoušel/a jste nějakou z nich?

**10. Slyšel/a jste někdy o speciálně vycvičených psech, kteří pomáhají neslyšícím, tj. o signálních psech?**

**11. Uvažujete o tom, že byste zažádali o signálního psa? Proč ano? Proč ne?**

#### **16.4 Příloha 4: Odpovědi k dotazníku pro osoby se sluchovým postižením, které jsou majiteli psa bez speciálního výcviku**

##### **Respondent č. 1 - Muž (26 let)**

1. Muž
2. 26
3. praktická hluchota
4. mluvená čeština
5. od narození
6. Rhodesian ridgeback, yokříský teriér
7. hlasem a gestem
8. hlasem
9. ano, zkoušel a slyšel, jen mamka a sestra byly se psy na výstavách
10. psy pro neslyšící? Neslyšel
11. neuvažuji. Ještě nejsem neslyšící.

##### **Respondent č. 2 - Muž (25 let)**

1. Muž
2. 25
3. nedoslýchavý
4. Jiná: mluvím a znakuji
5. Jedna má 10 let, další 2 psi 3 roky
6. Jezevčík, zlatý retrievr, německá doga
7. Hlasem, ale já nejsem majitel psů, moje maminka je majitelka psů
8. jménem psů.
9. Ano, slyšel jsem o tom, ne zkoušel jsem to, protože nejsem často doma, ale moje sestra tam chodila párkrát.
10. ne, neslyšel jsem o tom.
11. Ani ne, vše zvládám bez problému, protože jsem středně lehce nedoslýchavý.

##### **Respondent č. 3 - Žena (26 let)**

1. Žena
2. 26
3. Uplna ztrata sluchu
4. znakovaná čeština
5. Prvního jsme měli 15 let, nyní Parsona sedm let
6. Parson Russel
7. Hlas(tony), gesta a zatleskání
8. Voláme ho jménem
9. Slyšela. Ale nevyzkoušela to. Moje sestra má dva border teriery, cvičí s nimi na agility
10. Ano, slyšela.
11. Neuvazují. Nebot mi stačí náš pejsek, ten se zahová po zvonění jinak, cí u mě prostě ví, že když přijede auto, tak ke mě přiběhne. A navíc sama nepotřebují tak nutně signálního psa, zvládám to dobře bez něj ve svete slyšících.

**Respondent č. 4 - Žena (21 let)**

1. Žena
2. 21
3. uživatel KI
4. mluvená čeština
5. od mého narození jsem měla jednoho loveckého psa, pak jsme dostali druhého psa (německý ovčák) - oba byli dobří hlídači, oba jsou teď na nebi, takže teď mám jiného jednoho psa..
6. v současné době- německý ovčák
7. Normálně hlasem - fuj (plácání rukou na psa), ke mně- (plácání rukou na svoje nohy), místo (=do boudy), někdy poslechne i "přines"
8. Hlasem - jeho jménem a zároveň plácání rukama na nohy "ke mně"
9. Ne
10. Ano
11. Ne, kvůli financí a nechtěla bych trápit psa cvičením...pokud se nemýlím, že vycvičení psi by měli být vykastrováni - kvůli tomuhle odmítám. A to že jsem uživatelka KI, tak si myslím, že nepotřebují signálního psa.

**Respondent č. 5 - Žena (25 let)**

1. Žena

2. 25
3. percepční hluchota
4. Jiná: zj i čj
5. 2,5 roku
6. kříženec belgického ovčáka
7. hlas, gesta, pískání, píšťalka
8. zavoláním jeho jména, píšťalkou
9. ano, ale nezkoušela jsem
10. ano
11. můj pejsek je již ve výcviku na signálního psa

#### **Respondent č. 6 - Žena (23 let)**

1. Žena
2. 23
3. praktická hluchota
4. český znakový jazyk
5. 6 let
6. kříženec
7. nejvíc pomocí gest, hlas málo, občas pískací hračku
8. zamávám na něj a zavolám ho
9. ano, ale nezkoušela jsem
10. ano
11. možná do budoucna

#### **Respondent č. 7 - Žena (23 let)**

1. žena
2. 23
3. praktická hluchota
4. český znakový jazyk
5. 12 let
6. kříženec
7. Především hlas či pískací hračku, pak gesta – lehni, sedni si, kotouč, toč a nakonec pár znaků, jako je ven, pojd, jídlo, čekej...
8. Hlasem a gestem+mimikou



9. Ano, asi 8let jsem s ním závodila na agility, doporučuji!..o ostatních sportech jsem slyšela a četla o nich, ale nevyzkoušela...
10. Ano, slyšela.
11. Ne. Mám už svého miláčka, jiného psa nechci.

#### **Respondent č. 8 - Žena (23 let)**

1. žena
2. 23
3. Těžká nedoslýchavost
4. mluvená čeština
5. Od malička prvního (11 let), teď druhého 12.rokem.
6. Voříšek
7. Používám hlas, a pak jsme ho učili např. sedni – otevřená ruka, dlaní směrem k psovi, a lehni – ruka sevřená do pěsti a pohyb dolů.. Ale to už nepoužíváme, teď už jen ten hlas.
8. Hlasem. Dříve jsme používali i zvednutou ruku (bez jakéhokoliv pohybu), aby viděl, kde jsme
9. Slyšela, znám i lidi z okolí, kteří to dělají (slyšící, neslyšící lidé).. Ale nezkoušela jsem to. Zastáváme názor, že náš pes má hlídat dům
10. Ano, ve škole formou přednášek, nebo od kamarádky (která se tím zabývá i v Bc.)... Ale spíš se více o tom dozvídám ve spojitosti s nevidomými než s neslyšícími.
11. Třeba někdy v budoucnosti, pokud bych ztratila sluch, nebo by to bylo vhodné pro děti (kdyby také neslyšely)... Anebo možná, když teď o tom tak uvažuji, tak by se mi pes hodil jako chůvička, v noci bych totiž pláč neslyšela. Ale zatím k tomu nemám žádný důvod.

#### **Respondent č. 9 - Žena (33 let)**

1. žena
2. 33
3. praktická hluchota
4. český znakový jazyk
5. od svých 9-ti lety až do teďka
6. yorkshierský terier a dobrman
7. Naše současná fenka Sára chápe znakový jazyk – ven, papáníčko, lehnout a také používám hlasem...

8. hlasem
  9. ne
  10. ano, ale s tím naprosto nesouhlasím
  11. V žádném případě!!! Psa beru jako své dítě či přítele a ne kvůli své pohodlné potřebě. Vím, že pár neslyšící si o to zažádali kvůli tomu, aby měli své pohodlí a to už žádná láska k psovi nehraje roli. Ze slepých či tělesně postižených to vidím jinak a v tom podporuji, ale u neslyšících proč???
- Kolik neslyšících mají děti a zvládají na výbornou a proč by nemohli zvládat i se psem? Což já vůbec nechápu. Říká se, že pes je přítelem člověka a dle toho se máme my chovat a ne kvůli pohodlným potřebám.

#### **Respondent č. 10 - Žena (76 let)**

1. žena
2. 76
3. lehká nedoslýchavost
4. mluvená čeština
5. téměř po celý život
6. malý pudl apricot
7. běžným způsobem jako když jsem slyšela normálně
8. zavolám ho jménem
9. ne
10. ne
11. určitě ne, nevím, zda budu mít v životě ještě jiného psa

#### **Respondent č. 11 - Muž (56 let)**

1. muž
2. 56
3. od narození praktická hluchota
4. český znakový jazyk
5. 7 let, před německý vlčák často jiný pes
6. německý vlčák
7. píšťalka nebo znaky z českého znakového jazyka, např. znaky jídlo, ven, chodit na vodítku, k noze, ticho
8. tleskáním nebo píšťalka
9. ano, výcvik poslušnosti

10. ne

11. ne, vůbec nevím, co signální pes je

**Respondent č. 12 - Žena (59 let)**

1. žena

2. 59

3. těžká nedoslýchavost

4. znakovaná čeština

5. 4 roky

6. mops

7. pomocí gest, povely rukama, pejsek špatně slyší

8. máváním, pokud mě nevidí, tak si stoupnu a mávám

9. S mopsíkem nejde cvičit!

10. ano

11. ano, již jsme to doma řešili, nejsme si jisti otázkou financí. Potřebujeme více informací... Ale věřím, že signální psi jsou dobrá věc, jen chybí informace.

**Respondent č. 13 - Žena (35 let)**

1. žena

2. 35

3. těžká nedoslýchavost

4. jiná: český jazyk a odezírání

5. 2 roky

6. Jack Russell Teriér

7. píšťalka, pískací hračka, zatleskání, hlas

8. hlasem a píšťalkou

9. ano, chodím na cvičák, chci kvůli dětem, aby byl pes poslušný

10. ano

11. možná ano, kvůli dětem

**Respondent č. 14 - Muž (71 let)**

1. muž

2. 71

3. lehká nedoslýchavost

4. mluvená čeština

5. 9 let
6. kříženec pudla
7. hlasem
8. hlasem
9. ne
10. ne
11. ne, nevím, co to je

#### **Respondent č. 15 - Žena (32let)**

1. žena
2. 32
3. těžká sluchová vada od narození - zbytky sluchu (nosím sluchadla, se sluchadly slyším některé zvuky, ale většinou je nerozliším a jsem závislá na odezírání)
4. Jiná: na to nemám jednoznačnou odpověď - záleží na tom, s kým komunikuji, můj mateřský jazyk je český jazyk, ale nejpohodlnější je pro mě komunikace v Čzj nebo mluvení doprovázené znaky (podle toho, s kým komunikuju...)
5. Emilka máme s Petrem od roku 2005. Předtím jsem měla fenku francouzského buldočka, od r. 1993-2007.
6. francouzský buldoček
7. Emil je ohluchlý, sluch ztrácel už jako mladý a asi od tří-čtyř let už nic neslyší. Úplně na začátku jsme používali hlavně hlas. Pak poměrně dlouho na přivolání+upoutání pozornosti píšťalku a fungovalo i zatleskání, nyní už to nestačí a používáme nejvíce gesta, rozumí jim a hodně se orientuje zrakem, rychle pochopí, co po něm chceme.
8. Dříve hlasem, pak píšťalkou a nyní máváním. Akorát že už také začíná špatně vidět a to je problém hlavně venku. Dříve si nás hlídal, nyní nás občas ztratí z očí a neorientuje se, už se stalo že za mnou utíkal úplně jiným směrem než jsem byla ve skutečnosti a pak jsme měli problémy se najít a bála jsem se o něj, pro mě byla zas náročná komunikace s lidmi, zda ho neviděli.
9. Ano, ale nevyzkoušeli jsme. Též jsme slyšeli o aktivitách pro francouzské buldočky jako např. coursing, lákalo mě to, ale odrazovala mě od toho obtížná komunikace s ostatními pejskaři, nakonec dostaly vždy přednost jiné volnočasové aktivity.
10. Nevyplněno
11. Nevyplněno

#### **Respondent č. 16 - Žena (38 let)**

1. Žena
2. 38
3. Praktická hluchota
4. Jiná: český znakový jazyk i psaná čeština
5. V životě jsem měla, tři psi, současného 3 roky, psi mě provází celým životem
6. Malý kříženec
7. Používám domácí znaky, je to něco mezi znaky z českého znakového jazyka a gesta. A něco jsou správné povely k výcviku psů.
8. Doma zatleskám k upoutání pozornosti, pak pomocí znaků (gest), ukážu doma co je potřeba. Venku pišťalka nebo tleskání.
9. Ano, ale jen výcvik základní poslušnosti.
10. Ano.
11. Možná ano, informace jsem hledala na internetu, přijde mi to zajímavé, ale nyní mám svého pejska a nevím, zda by se společně snášel se signálním psem...

**Respondent č. 17 - Žena (62 let)**

1. Žena
2. 62
3. Těžká nedoslýchavost
4. Mluvená čeština
5. Dohromady asi 30 let života, nyní 9 let
6. Jezevčík
7. Hlasem
8. Hlasem, jen si nejsem jistá, jak moc mám křičet, nemám zpětnou kontrolu, je mi to nepříjemné.
9. Ne, nikdy.
10. Ano
11. Ne, můj pes mi dá vědět, když je někdo za dveřmi a zvoní, se sluchadly slyším vcelku dobře. Speciálního psa nepotřebuji!